

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΑΥΛΙΝΑΣ ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ

Παυλίνα Καραναστάση
Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Πανεπιστημιούπολη Γάλλου, 74100 Ρέθυμνο
Τόπος και χρονολογία γέννησης: Αθήνα, 1956
Τηλ.: 28310 77356
E-mail: karanastasi@uoc.gr

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Τέχνη και κοινωνία κατά την ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα, πλαστική των αρχαϊκών, κλασικών, ελληνιστικών και ιδιαίτερα των ρωμαϊκών χρόνων, εικονογραφία Ρωμαίων αυτοκρατόρων και ιδεολογία, “εκρωμαϊσμός” και ταυτότητα στην ανατολική επικράτεια της αυτοκρατορίας

ΣΠΟΥΔΕΣ

1974-1984: Κύριες σπουδές στην Κλασική Αρχαιολογία, Αρχαία Ιστορία και Αιγυπτιολογία και απόκτηση διδακτορικού διπλώματος (PhD) στην Κλασική Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης/Γερμανία (Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg). Θέμα διδακτορικής διατριβής: “Untersuchungen zur kaiserzeitlichen Plastik in Griechenland”. I: Korien, Varianten und Umbildungen nach Aphrodite-Typen des 5. Jhs. v.Chr.” Επόπτης καθηγητής Tonio Hölscher.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

1987-1995: Διδασκαλία Κλασικής Αρχαιολογίας ως συμβασιούχος (π.δ. 407/80), στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου/Κέρκυρα.
1995-2005: Επίκουρη καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου/ Κέρκυρα.
2005-2013, Απρίλιος: Αναπληρώτρια καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης/Ρέθυμνο.
2013 Απρίλιος – σήμερα: Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας στο προαναφερθέν Τμήμα.
2007-2008, 2012-2013, 2014 έως σήμερα: Διευθύντρια του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας Τέχνης.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ / ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

Εισαγωγικά μαθήματα στην Κλασική Αρχαιολογία, στη Ρωμαϊκή αρχαιολογία και τέχνη, στην αρχαία γλυπτική από τους γεωμετρικούς έως και τους ρωμαϊκούς χρόνους, στην τέχνη των ελληνιστικών χρόνων, στην εικονογραφία των Ρωμαίων αυτοκρατόρων και τα ρωμαϊκά πορτρέτα, στα αρχαία ελληνικά ιερά. Προπτυχιακά και μεταπτυχιακά σεμινάρια για την ελληνιστική και ρωμαϊκή Κρήτη, για αττικά επιτύμβια ανάγλυφα, για τον αυτοκράτορα Αύγουστο και την εποχή του, για ρωμαϊκά ψηφιδωτά και ρωμαϊκές σαρκοφάγους.

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ανασκαφές

1980: συμμετοχή στις ανασκαφές του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Αθηνών στην αρχαία Ολυμπία.

1986: οκτάμηνη απασχόληση στην Αρχαιολογική Υπηρεσία (Β' ΕΠΚΑ) μετά από πρόσληψη σε πρόγραμμα της ΕΕ για άνεργους νέους επιστήμονες.

2010-σήμερα: Μέλος της ερευνητικής ομάδας και συμμετοχή στην ανασκαφή του Πανεπιστημίου Κρήτης στην αρχαία Ελεύθερνα, Τομέας ΙΙ (διεύθυνση Χ. Τσιγώνακη).

Ερευνητικά προγράμματα

1987-1994: Μερική απασχόληση με σύμβαση έργου στο πρόγραμμα της Ακαδημίας Αθηνών *Tabula Imperii Romani*.

2008-2012: Συμμετοχή στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα "Clothing and Identities in the Roman Empire. DressID" ως μέλος της ελληνικής ερευνητικής ομάδας, με υπεύθυνη την καθ. Ι. Τζαχίλη (Πανεπιστήμιο Κρήτης).

Συμμετοχή σε συλλογικό ερευνητικό πρόγραμμα για τη δημοσίευση των γλυπτών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Αθήνας (με πρωτοβουλία των Γ. Δεσπίνη και Ν. Καλτσά).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Αντεπιστέλλον μέλος του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου και μέλος της Αρχαιολογικής Εταιρείας Αθηνών. Μέλος του επαγγελματικού σωματείου Ηώς (2010-2013 μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου).

2002-2004: Μέλος του Τοπικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου Ιονίων Νήσων.

2008-2015: Αναπληρωματικό μέλος του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

2011- σήμερα: Μέλος του επιστημονικού συμβουλίου του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων (ΤΑΠ)

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

-Συνδιοργάνωση διεθνούς συνεδρίου για τη ρωμαϊκή πλαστική στην Ελλάδα «Κλασική παράδοση και νεωτερικά στοιχεία στην πλαστική της ρωμαϊκής Ελλάδας», Θεσσαλονίκη, 7-9 Μαΐου 2009 (Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου – Π. Καραναστάση – Δ. Δαμάσκος)

-Μέλος της επιστημονικής και οργανωτικής επιτροπής του διεθνούς συνεδρίου «Αρχαιολογικό Έργο Κρήτης 3», Ρέθυμνο 5-8 Δεκεμβρίου 2013. Συνδιοργάνωση 28^{ης} ΕΒΑ, ΚΕ' ΕΠΚΑ και του Τμήματος Ιστορίας – Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

- Διοργάνωση του δεύτερου συνεδρίου για τη ρωμαϊκή πλαστική στην Ελλάδα, με θέμα «Έργα πλαστικής στη ρωμαϊκή Ελλάδα: καλλιτεχνικά προϊόντα, κοινωνικές προβολές», Ρέθυμνο 26-28 Σεπτεμβρίου 2014 (συνδιοργάνωση με τους Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου και Δ. Δαμάσκο).

-Μέλος της επιστημονικής και οργανωτικής επιτροπής του διεθνούς συνεδρίου «Αρχαιολογικό Έργο Κρήτης 4», Ρέθυμνο 5-8 Δεκεμβρίου 2016. Συνδιοργάνωση Εφορείας Αρχαιοτήτων Ρεθύμνου και του Τμήματος Ιστορίας – Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

- «Διακίνηση και "συλλογή" αρχαιοτήτων από τους Ρώσους κατά τα Ορλωφικά». Διεθνές Συνέδριο με θέμα "Η ρωσική παρουσία στα Επτάνησα. 18ος - 19ος αι.", Τμήμα Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου, Κέρκυρα, 25-29 Μαρτίου 1998.

- «Ο τύπος του θωρακοφόρου και η εικονογραφία των ρωμαίων αυτοκρατόρων στην Κρήτη». Διεθνές συνέδριο με θέμα "Creta romana e protobizantina" που διοργάνωσε η Ιταλική αρχαιολογική Σχολή στο Ηράκλειο, 23-30 Σεπτεμβρίου 2000.

- «Η ναυμαχία του Ακτίου και η ρωμαϊκή τέχνη στην Ελλάδα». Δεύτερο Διεθνές Συμπόσιο για τη Νικόπολη, 11-14 Σεπτεμβρίου 2002.

- «ΜΕΓΙΣΤΟΚΛΗΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΥ. Ένας λιθοξόος των ύστερων ελληνιστικών χρόνων στην Ερέτρια». Διεθνές Συνέδριο «Η Εύβοια κατά την αρχαιότητα. Όψεις του δημόσιου και ιδιωτικού βίου», Χαλκίδα 7-10 Οκτωβρίου 2004.
- «Η παρουσία των ρωμαίων αυτοκρατόρων στην Κρήτη». Ι΄ διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο, Χανιά, Οκτώβριος 2006.
- «Τα ημερολόγια του W. Dörpfeld από τις ανασκαφές στη δυτική κλιτύ της Ακρόπολης και το ρωμαϊκό “Βακχείον”». Διεθνές συνέδριο για τη ρωμαϊκή Αθήνα, διοργανωμένο το 2006 από το Μουσείο Μπενάκη.
- «Roman Emperors as Leaders of the Army. Iconography and Signification», Meeting of the European Programme “COST A 36: Tributary Empires Compared. War, Armies and Empires”, Νοέμβριος 2007, Ρέθυμνο. Διοργανωτής Α. Αναστασόπουλος (επικ. καθηγητής Τουρκολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης).
- «Η πλαστική της Κρήτης στην αυτοκρατορική περίοδο». Συνδιοργάνωση και συμμετοχή με ανακοίνωση σε διεθνές συνέδριο για την ρωμαϊκή πλαστική στην Θεσσαλονίκη (7-9 Μαΐου 2009).
- «Ένα ταφικό ανάγλυφο από την Απτέρα και ο “εκρωμαϊσμός” της Κρήτης». ΙΑ΄ διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο, Ρέθυμνο, 22-25 Οκτωβρίου 2011.
- «The emperor’s new clothes. The Roman Emperor and his Attire in the Eastern Part of the Empire». Ανακοίνωση σε συνάντηση του προγράμματος DressID στο Πανεπιστήμιο του Sheffield, 28-30 Μαΐου 2010.
- «Classicism and fashion in female statuary of Roman Greece». Ανακοίνωση στην καταληκτική συνάντηση του προγράμματος DressID στο Βερολίνο, 14-16 Σεπτεμβρίου 2012.
- «Νέα στοιχεία για τη ρωμαϊκή Ελεύθερνα», Αρχαιολογικό Έργο Κρήτης 3. 5-8 Δεκεμβρίου 2013.
- «Γυναικεία εικονιστικά αγάλματα στη ρωμαϊκή Κρήτη. Εικονογραφία και κοινωνικές προβολές», στο συνέδριο «Έργα πλαστικής στη ρωμαϊκή Ελλάδα: καλλιτεχνικά προϊόντα, κοινωνικές προβολές», Ρέθυμνο 26-28 Σεπτεμβρίου 2014 (συνδιοργάνωση με τους Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου και Δ. Δαμάσκο).
- «Μετακινήσεις ανθρώπων και διακίνηση αγαθών και ιδεών από και προς την Κρήτη κατά τα ρωμαϊκά χρόνια», 12^ο Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο, Ηράκλειο 21-25.09.2016.
- «Οι αρχαιολογικές έρευνες του Πανεπιστημίου Κρήτης την τριετία 2014-2016», «Ρωμαϊκή Κρήτη: Παλαιά δεδομένα, νέες προοπτικές», Αρχαιολογικό Έργο Κρήτης 4. 24-27 Νοεμβρίου 2016.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Δημοσίευση διδακτορικής διατριβής

1.α. «Untersuchungen zur kaiserzeitlichen Plastik in Griechenland. I: Kopien, Varianten und Umbildungen nach Aphrodite-Typen des 5. Jhs. v.Chr.», *Athenische Mitteilungen* 101, 1986, 207-291 πίν. 46-70.

1.β. «Untersuchungen zur kaiserzeitlichen Plastik in Griechenland”. II: Kopien, Varianten und Umbildungen nach Athena-Typen des 5. Jhs. v.Chr.», *Athenische Mitteilungen* 102, 1987, 323-428 πίν. 35-57.

Μονογραφίες

2. «”Des Kaisers neue Rüstung“. Augustus im Panzer und die Gewinnung der griechischen Welt» (υπό δημοσίευση).

Σε συνεργασία

3. TABULA IMPERII ROMANI. K 35, I : PHILIPPI, ed. par A. Avraméa avec la collaboration de P. Karanastassi (Athens 1993)

Άρθρα

4. «Nemesis», *Lexicum Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC)* VI (1992), σελ. 733-762 πίν. 431-444 (P. Karanastassi).
5. «Hippeus», *Lexicum Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC)* VIII (1997), 633.
6. «Themis», *Lexicum Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC)* VIII (1997), 1199-1205 πίν. 829.
7. «Wer ist die Frau hinter Nemesis ? Studien zur Statuenbasis der Nemesis von Rhamnus», *Athenische Mitteilungen* 109, 1994, σελ. 121-131, πίν. 25.
8. «Zeus», *Lexicum Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC)* VIII (1997) 350-356 πίν. 231-232.
9. «Ζητήματα της εικονογραφίας και της παρουσίας των Ρωμαίων αυτοκρατόρων στην Ελλάδα», *Αρχαιολογική Εφημερίς* 1995, σελ. 209-226 πίν. 55-62.
10. «Αντωνίου Πολέμωνος Σοφιστοῦ συγγραφή», πολυσέλιδο κείμενο (32 σελίδες), το οποίο παραδόθηκε στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού και κυκλοφόρησε ηλεκτρονικά υπό την διεύθυνση www.polemon.ime.gr
11. «Hocharchaische Plastik», στο: P. Bol (επιμ.), *Die Geschichte der antiken Bildhauerkunst I* (Mainz 2002) σελ. 171-221, πίν. 249-304.
12. «Ο τύπος του θωρακοφόρου και η εικονογραφία των ρωμαίων αυτοκρατόρων στην Κρήτη», A. di Vita, M. Livadioti, I. Simiakaki (επιμ.), *Creta romana e protobizantina*, τόμ. III, 2 (Padova 2004), 1049-1064.
13. Κριτική παρουσίαση του βιβλίου: Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού, *Το μικρό τόξο του Γαλερίου στη Θεσσαλονίκη*, Βιβλιοθήκη της εν Αθήνας Αρχαιολογικής Εταιρείας, αρ. 151, Αθήνα 1995, στο περιοδικό *Αρχαιογνωσία* 12, 2003, σελ. 327-338.
14. Κείμενα υπ. αρ. 26. 45. 61 στον τόμο: Σταύρος Βλίζος (επιμ.), *Ελληνική και ρωμαϊκή γλυπτική από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη* (Αθήνα 2004), σελ. 79-83, 221-223, 284-285.
15. «Zur Ikonographie der römischen Apotheose», σελ. 23-34 (κείμενο), 34-47 (κατάλογος και βιβλιογραφία), στον τόμο: *Thesaurus Cultus et Rituum Antiquorum (ThesCRA)* τόμ. II (2004), 199-206, 207-212, πίν.31-43.
16. «Η ναυμαχία του Ακτίου και η ρωμαϊκή τέχνη στην Ελλάδα», στον τόμο: Κ. Ζάχος (επιμ.), *Νικόπολις Β΄* Πρακτικά του Δεύτερου Διεθνούς Συμποσίου για τη Νικόπολη, 11-15 Σεπτεμβρίου 2002 (Πρέβεζα 2007) 461-470.
17. «Ένα πιθανό πορτρέτο του Γερμανικού στο Ermitage και η προέλευσή του», *Amicitiae Gratia. Τόμος στη μνήμη Αλκμήνης Σταυρίδη* (Αθήνα 2008) 133-148.
18. «Τα ημερολόγια του W. Dörpfeld από τις ανασκαφές στη δυτική κλιτύ της Ακρόπολης και το ρωμαϊκό “Βακχείον”», στον τόμο: Σταύρος Βλίζος (επιμ.), *Η Αθήνα κατά τη ρωμαϊκή εποχή. Πρόσφατες ανακαλύψεις, νέες έρευνες*. Μουσείο Μπενάκη 4^ο Παράρτημα (Αθήνα 2008) 269-290.
19. *Addendum* στα λήμματα «Nemesis» και «Zeus», στο: *Lexicum Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC) Supplementum* (Düsseldorf 2009) 381-385 πίν. 185-187; 498-501 πίν. 236-237.
20. «Die Grabstele des Megistokles», στον τόμο: Ch. Martin Puvot – K. Reber – Th. Theurillat (επιμ.), *Ausgegraben! Schweizer Archäologen erforschen die griechische Stadt Eretria* (Schwabe, Basel 2010) 291. 312 αρ. 351. Το ίδιο κείμενο δημοσιεύεται ως: Π. Καραναστάση, «Η επιτύμβια στήλη του Μεγιστοκλή» στον τόμο: N. Καλτσάς S. Fachard –

- A. Ψάλτη – Μ. Γιαννοπούλου (επιμ.), *ΕΡΕΤΡΙΑ. Ματιές σε μια αρχαία πόλη* (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Ελβετική Αρχαιολογική Σχολή στην Ελλάδα, Αθήνα 2010) 353. 382 αρ. 432.
21. Γ. Δεσπίνης – Ν. Καλτσάς (επιμ.), *Κατάλογος γλυπτών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Ι. 1. Γλυπτά των αρχαϊκών χρόνων. Από τον 7^ο αιώνα έως περίπου το 480 π.Χ.* (εκδόσεις ΤΑΠΑ, Αθήνα 2013) σελ. 25-29. 42-45. 106-110. 142-145. 158-160. 202-211. 223-227. 288-297 (υπό έκδοση).
22. «Die statuarische Repräsentation der römischen Kaiser im östlichen Imperium», στον τόμο: M. Tellenbach (ed.), *Die Macht der Toga – Dresscode im römischen Weltreich*, (Regensburg 2013), 94-97.
23. «Ο “κήπος των Μουσών” στο Αχίλλειο της Κέρκυρας και ο γλυπτός του διάκοσμος», στον τόμο: Α. Δεληβορριάς, Γ. Δεσπίνης, Α. Ζαρκάδας (επιμ.), *Έπαινος Luigi Beschi*. Μουσείο Μπενάκη 7^ο Παράρτημα (Αθήνα 2012) 161-176.
24. «Η πλαστική της Κρήτης στην αυτοκρατορική περίοδο», στον τόμο: Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού – Π. Καραναστάση – Δ. Δαμάσκος (επιμ.), *Κλασική παράδοση και νεωτερικά στοιχεία στην πλαστική της ρωμαϊκής Ελλάδας*. Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου Θεσσαλονίκη 7-9 Μαΐου 2009 (Θεσσαλονίκη 2012), σελ. 433-450.
25. «Hadrian im Panzer. Kaiserstatuen zwischen Realpolitik und Philhellenismus», *Jahrbuch des Instituts* 127/128, 2012/2013, 323-391.
26. «Die Reliefdarstellungen der Winde», in: Kienast, H.J.; Karanastasi, P.; Schaldach, K., *Der Turm der Winde in Athen*. *Archäologische Forschungen*, 30 (Wiesbaden 2014) 169-195.
27. «Νέα στοιχεία για τη ρωμαϊκή Ελεύθερνα», στον τόμο: Π. Καραναστάση – Α. Τζιγκουνάκη – Χ. Τσιγωνάκη (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Κρήτης 3. Πρακτικά της 3ης Συνάντησης Ρέθυμνο, 5-8 Δεκεμβρίου 2013* (Ρέθυμνο 2015) 417-428.
28. «Roman imperial sculpture from Crete. A re- appraisal», in: Francis, J.E.; Kouremenos, A. (eds.), *Roman Crete. New perspectives* (Oxford 2016) 101-118.
29. «Η Άρτεμις/Δίκτυννα από το Δικτυνναίον. Ο εικονογραφικός τύπος και η πρόσληψή του κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους», στον τόμο: Ε. Βουτυράς – Ε. Παπαγιάννη – Ν. Καζακίδη (επιμ.), *Bonae Gratiae. Μελέτες ρωμαϊκής γλυπτικής προς τιμήν της καθηγήτριας Θεοδοσίας Στεφανίδου-Τιβεριού* (Θεσσαλονίκη 2017) 61-70.

Επιμέλειες βιβλίων

1. T. Hölscher, *Κλασική Αρχαιολογία - Βασικές Γνώσεις*. Μετάφραση Π. Παπαγεωργίου. Επιμέλεια και σύντομο εισαγωγικό σημείωμα Π. Καραναστάση (Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2005).
2. V. Brinkmann -N. Καλτσάς -R. Wünsche (επιμ.), Πολύχρωμοι θεοί: χρώματα στα αρχαία γλυπτά: μια έκθεση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου σε συνεργασία με τη Γλυπτοθήκη του Μονάχου και το Goethe-Institut της Αθήνας. Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο 30. Ιανουαρίου – 24. Μαρτίου 2007. Μετάφραση Κ. Κοπανιά, επιστημονική επιμέλεια ελληνικού κειμένου Π. Καραναστάση (Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, 2007).
3. Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού – Π. Καραναστάση – Δ. Δαμάσκος (επιμ.), *Κλασική παράδοση και νεωτερικά στοιχεία στην πλαστική της ρωμαϊκής Ελλάδας*. Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου Θεσσαλονίκη 7-9 Μαΐου 2009 (Θεσσαλονίκη 2012)
4. Π. Καραναστάση – Α. Τζιγκουνάκη – Χ. Τσιγωνάκη (επιμ.), *Αρχαιολογικό Έργο Κρήτης 3. Πρακτικά της 3ης Συνάντησης Ρέθυμνο, 5-8 Δεκεμβρίου 2013*. Τόμοι Α και Β (Ρέθυμνο 2015)

Ερευνες σε εξέλιξη

- Ρωμαίοι αυτοκράτορες στην Κρήτη: Εικονογραφία και ιδεολογία (μονογραφία).